

поширюють інформацію, яка сприяє задоволенню базових інформаційних потреб суспільства», а загалом «медіа, що контролюються редакціями, надають пріоритет темам, важливим для демократичного діалогу»¹⁶⁵. Тож автор публікації вважає доцільним вивчення досвіду країн Північної Європи зокрема у запровадженні довгострокової державної політики підтримки екосистеми медіа, вибір тем та зміст яких контрольований редакторами, та програм, спрямованих на підтримку медіарізноманіття та забезпечення балансу представленості традиційних та новітніх медіа у публічному дискурсі.

Олена Миронова, старший викладач кафедри міжнародних комунікацій і політичного аналізу Волинський національний університет імені Лесі Українки

ЦИФРОВІ НАВИЧКИ ТА ДЕЗІНФОРМАЦІЯ: АНАЛІЗ МІЖНАРОДНОЇ СТАТИСТИКИ

Згідно з даними Світового банку¹⁶⁶ кількість користувачів мережі Інтернет невинно зростає (рисунок 1).

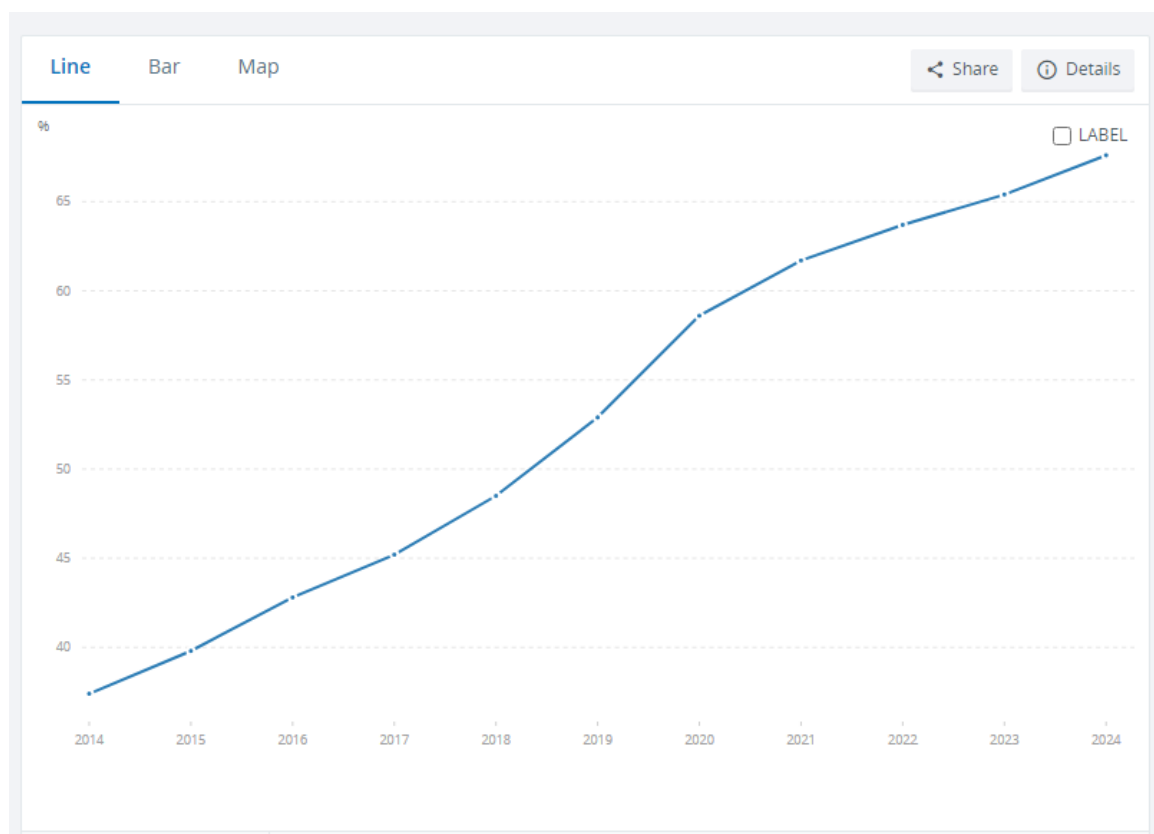

Рис. 1. Використання мережі Інтернет у світі (% від населення світу)

¹⁶⁵ Там само.

¹⁶⁶ Individuals using the Internet (% of population) (2024). WBG.
<https://data.worldbank.org/indicator/IT.NET.USER.ZS?end=2024&start=2014>

У звіті ITU «Measuring Digital Development: Facts and Figures 2024»¹⁶⁷ подано глобальні дані за 2024 р. щодо цифрових навичок населення (включені базові (здатність шукати, перевіряти й отримувати інформацію онлайн) та складніші компетенції (такі як вирішення проблем (інсталяція програм, електронні транзакції, навчання онлайн)). Наголошується, що даних представлено дуже мало. Лише 90 країн надали загальні дані з 2020 р., 40 країн у 2024 р. представили дані щодо рівнів навичок використання ІКТ.

Проаналізувавши подані у звіті діаграми, робимо наступні висновки:

- Показник базової інформаційної грамотності є найвищим серед усіх цифрових компетенцій (рисунок 2).
- Створенням цифрового контенту охоплено 40-80% користувачів Інтернету.
- Ще вищим є показник комунікації чи онлайн співпраці – 60-90%.
- Відсоток користувачів Інтернету, що розв’язують складніші задачі, набагато менший: вирішення проблем за допомогою інформаційних технологій – 10-30%; реалізація цифрової безпеки – дані доступні лише по 22 країнах – в середньому ~30–40% (рисунок 3).

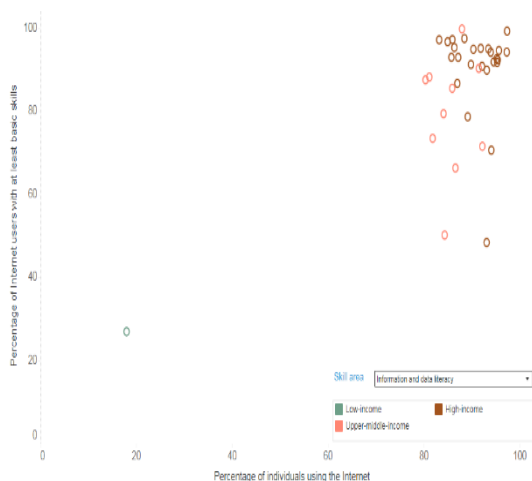

Рис. 2. Відсоток користувачів Інтернет з базовими інформаційними навичками

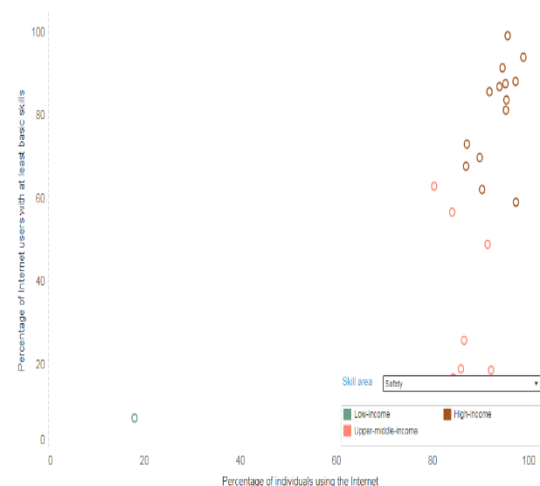

Рис. 3. Відсоток користувачів Інтернет, що реалізують цифрову безпеку

Ці висновки підтверджуються й даними звіту¹⁶⁸ щодо найпопулярніших причин використання Інтернету в світі (рисунок 4). Так, пошук інформації здійснюють 56,3% користувачів; використовують онлайн зв’язок – 60,2%; застосовують можливості мережі для

¹⁶⁷ Great disparities in Internet users’ skillsets; strongest skills are in communication (2024). “Measuring Digital Development: Facts and Figures 2024”. ITU. <https://www.itu.int/itu-d/reports/statistics/2024/11/10/ff24-ict-skills/>

¹⁶⁸ Most popular reasons for using the internet worldwide as of 3rd quarter 2024. Statista. <https://www.statista.com/statistics/1387375/internet-using-global-reasons/>

розваг / відпочинку – 48,4%, а для навчання – 38,4%, управління фінансами та заощадженнями – 35,9%.

Таким чином, цифрова активність користувачів здебільшого зосереджена на споживанні інформаційного контенту, без глибокого аналізу чи критичної перевірки джерел. У таких умовах середовище стає особливо сприятливим для поширення дезінформації.

Поширення фейкових новин набуло системного характеру. Згідно дослідження¹⁶⁹, проведеного на початку 2024 р., понад третина опитаних споживачів (~36%) у вибраних країнах світу були свідками неправдивих новин про політику протягом тижня, що передувало опитуванню.

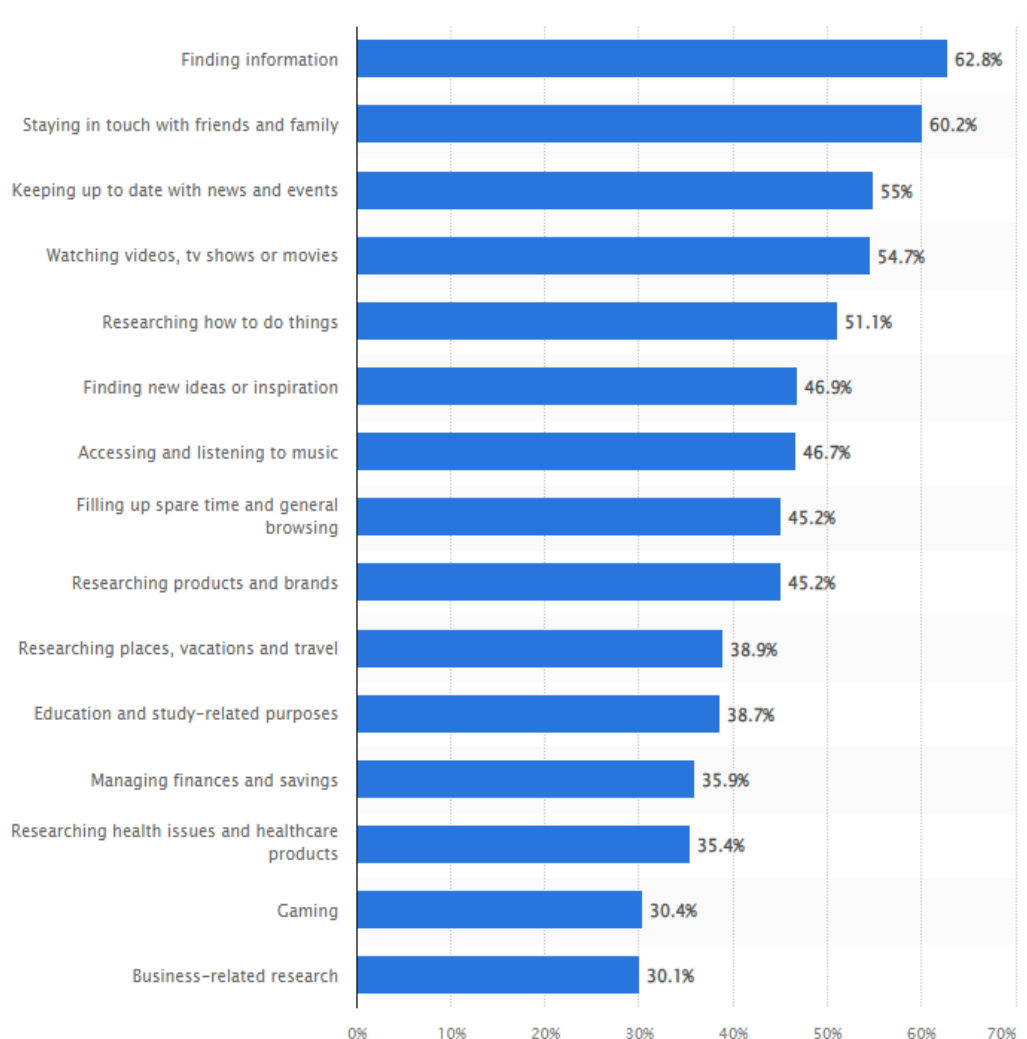

Рис. 4. Найпопулярніші причини використання Інтернету в світі

Проаналізувавши звіти «Global Risks Report»¹⁷⁰ Світового економічного форуму за 2020-2023 рр., робимо висновок, що дезінформація розглядалась як ризик лише у довгостроковій

¹⁶⁹ News consumers who saw false or misleading information about key topics in the last week worldwide as of February 2024. Statista. <https://www.statista.com/statistics/1317019/false-information-topics-worldwide/>

¹⁷⁰ Global Risks Report. 2021, 2022, 2023. <https://www.weforum.org/publications/series/global-risks-report/>

перспективі. А за результатами звітів 2024, 2025 рр. дезінформація визначена як найсерйозніший глобальний ризик у короткостроковій перспективі (№1 до 2026 р.) (рисунок 5).

Рис. 5. Рейтинг глобальних загроз на найближчі 2 роки

Дезінформація поступово виходить на перший план серед ключових викликів цифрової епохи, формуючи системну загрозу стабільності інформаційного простору. Її стрімке поширення посилюється недостатнім рівнем цифрових навичок серед користувачів – передусім браком критичного мислення, здатності перевіряти достовірність джерел, застосовувати цифрові інструменти для вирішення інформаційних завдань і забезпечення безпеки. Попри розширення доступу до Інтернету в усьому світі, значна частина користувачів залишається уразливою до маніпуляцій, що лише поглиблює масштаби проблеми.

Оксана Глушук, студентка 3 курсу, ОПП «Міжнародні відносини», спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», факультет міжнародних відносин
Волинський національний університет імені Лесі Українки

ДЕЗІНФОРМАЦІЯ РФ ПРО ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Дезінформація є потужним інструментом сучасної політики та одним з основних елементів гібридної війни. Вона активно використовується різними державами для досягнення політичних цілей, послаблення демократичних інститутів і впливу на громадську думку. Однією з найбільш очевидних мішеней дезінформаційних кампаній з боку Російської Федерації є Президент України та українська влада загалом. Росія не лише намагається створити негативний образ Президента в очах українських громадян, а й впливає на